

JOURNAL OF ACCOUNTING, FINANCE AND AUDITING STUDIES

<http://www.jafas.org>

TFRS Kapsamında Sermayenin Korunabilirliğinin Ekonomik Kâr Analizi ve Getirilen Öneri Üzerine Bir Uygulama (Economic Profit Analysis Of Capital's Preservation On Scope Of IFRS and Recommended Proposition With An Application)

Hilmi KIRLIOĞLU^a

Fırat ALTINKAYNAK^b

^a Prof.Dr., Sakarya Üniversitesi, İşletme Fakültesi, hilmik@sakarya.edu.tr

^b Öğr.Gör., Sakarya Üniversitesi, Karasu MYO, faltinkaynak@sakarya.edu.tr

Anahtar Kelimeler

UFRS, Sermaye,
Artık Kâr, FAVÖK

Jel Sınıflandırması

M410.

Özet

Küreselleşme dünyada ticaretin sınırlarını kaldırmış, bu durum muhasebe sistemlerini de globalleşmeye yöneltmiştir. Ülkemize entegre edilmeye çalışılan UMS (Uluslararası Muhasebe Standartları) ve UFRS (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları) her geçen gün daha da gelişmekte ve güncellenmektedir. Bu çalışma ile; UMS/UFRS "Kavramsal Çerçevesi" üzerinde önemle durulan "Sermayenin Korunabilmesi ve Devamlılığı" kapsamında, kâr-zarar hesaplamalarına, "Ekonomik Kâr ve FAVÖK (faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr)" yöntemleriyle değişik bir bakış açısı kazandırılarak, şirketlerin performans değerlendirmelerinin daha etkin ve etkili yapılabilmesi amaçlanmıştır. Sonuç olarak, şirketlerin açıkladığı dönemsel kâr-zarar tutarlarının tamamen mali kâr-zarar tutarlarını yansıttığı tespit edilmiş, dolayısıyla gerçek ticari kâr-zarar tutarlarının doğru tespit edilebilmesi konusu, şirketlerin performans değerlemesindeki önemini bir kez daha gün yüzüne çıkartmıştır.

Keywords

IFRS, Capital Stock, Now Profit, EBITDA.

Jel Classification

M410.

Abstract

Globalization has removed borders of trade on the world and this result has directed to globalize the accounting systems. IAS (International Accounting Standards) and IFRS (International Financial Reporting Standards) are developed and updated everyday and these systems are integrated our country. "Capital Stock's Conservation and Persistence" has been emphasized with importance on the IAS / IFRS's "Conceptual Framework" and for that reason, the profit-loss calculations have been made with method of "Economic Profit and EBITDA (earnings before interest tax depreciation and amortization)" and the aim of this study is; giving a different standpoint for companies performance evaluations may be made more effective. Companies are to declare periodic amounts of profit or loss and as a result of this study is; these amounts have been found to reflect only tax or financial amounts. Hence, can be correctly calculated the real commercial amounts of profit-loss is demonstrating once more face the day importance of companies performance evaluation.

1. Giriş

Geleneksel olarak şirketlerin ekonomik performansı, muhasebeden elde edilen mali tablolardaki verilerle değerlendirilir. Zira, finansal muhasebenin temel amacı, bu mali tablolar aracılığı ile işletme yönetimini ve ilgililerini doğru kararlara yönlendirebilmektir. Şöyle ki; yöneticiler bütçeleme ve etkili kontrol mekanizmalarını zamanında uygulayıp doğru kararlar alabilmek, denetçiler mali tablolar üzerinden şirketi etkin denetleyebilmek, kreditorler şirkete verilecek kredi kararlarında doğru yönlenebilmek ve potansiyel yatırımcılar doğru yatırımlar yapabilmek için; mali tabloların işletmenin içine tam açıklıkla ayna tutmasına ihtiyaç duyarlar. Kısaca "işletmelerin hali hazırdaki finansal pozisyonu ya da geleceklerini etkileyecek kararlar, o işletmenin mali tablolarında yatmaktadır", denilebilir. Fakat, günümüz muhasebe sisteminin ortaya çıkardığı finansal raporlar, bugünün dinamik iş dünyası için yetersiz kalmaktadır. Çünkü iş dünyasındaki değişim, sürekli bir devinim halindedir. Buna karşılık geleneksel muhasebe sistemi ise; satışlar, satın almalar, kasa giriş - çıkışları gibi sadece belli başlı ticari işlemleri kayıt altına almaktadır. Halbuki muhasebe sisteminin kayıt ettiği bu tip ticari işlemler bu değişimlere nadiren yol açarlar. Genellikle bu değişimlerin muhasebe sisteminde kayıt edilen gelirler ve maliyetler üzerindeki etkisi belirgin bir hale gelmeden daha önce ilgili işletmenin değerini etkileyerek, o işletmenin cari değerini düşürüp yükseltebilir.

Globalleşen dünya ile birlikte para ve ticaretin sınırlarının kalkması, muhasebe sistemlerini de globalleşmeye yöneltmiştir. Bu bağlamda Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (IASB), hem mali tablolarda yeknesaklığı sağlamak hem de ticaretin mali kaydını yapan muhasebe sistemini, dünyada tek ve herkes tarafından anlaşılır bir dil haline getirebilmek adına, uluslararası muhasebe standartlarını geliştirmiş ve yayınlamıştır. Bu standartlar ile bir yandan yatırımcılar işletmelerin performanslarını, diğer yandan işletmeler kendi performanslarını daha etkin izleyebilmekte ve böylelikle devletler de işletmeleri daha doğru gözlemleyebilmektedir. 21. yüzyılın ilk yıllarından itibaren tüm dünyaya yayılmaya başlayan uluslararası muhasebe ve finansal raporlama standartları, başta Avrupa Birliği ülkelerinde olmak üzere, dünyanın birçok ülkesinde benimsenmiş ve her geçen yıl tüm ülkelerin muhasebe sistemlerine entegre edilmeye başlanmıştır. Geline bu nokta; halihazırda uygulanan günümüz muhasebe sistemi ile, daha stratejik bir muhasebe sistemini karşı karşıya getirmekle beraber, mali tablolarda

doğru değerlerin tespiti ile gerçek ticari kârın ya da zararın saptanabilmesinin önemini, kendiliğinden ortaya çıkarmaktadır.

Bu çalışma ile; işletmelerin sürdürülen faaliyetlerinden elde ettikleri gerçek ticari kâr veya zarar tutarlarının doğru ve cari değerlerle tespit edilebilmesi, böylelikle işletmelerin dönemsel performanslarının daha etkin değerlendirilebilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda; çalışmada öncelikle, dönem kâr-zarar tutarı hesap edilirken, maliyetlerin cari değerleri tespit edilerek kârın cari değeri hesaplanmış; daha sonra şirketlerin sürdürülen esas faaliyetlerinden elde ettikleri kâr-zarar tutarları FAVÖK (EBITDA) yöntemiyle hesaplanarak vergi amaçlı hesaplanan kâr-zarar tutarlarından arındırılmış ve böylelikle reel ticari kâr-zarar tespit edilmeye çalışılmıştır. Son olarak da TFRS' de üzerinde önemle durulan sermayenin korunabilmesi ve devamlılığı kavramı daha da genişletilerek, tespit edilen bu FAVÖK tutarına "Ekonomik Kâr" yöntemi tatbik edilmiş, ve böylelikle kâr-zarar tutarına sermayenin fırsat maliyeti de eklenerek, kâr-zarar tutarının en yalın hali ve cari değeri hesaplanmaya çalışılmıştır. Literatüre katkı yapacağı düşünüldükçe yazarlar tarafından önerilen bu formülasyon ayrıca BİST' ten seçilen bir şirket üzerinde de uygulanarak izah edilmeye çalışılmıştır.

1. TFRS Kapsamında Sermayenin Korunması ve Devamlılığı

Uluslararası muhasebe standartlarının genel çerçevesini belirleyen ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) tarafından yayınlanan, "Kavramsal Çerçeve" nin amacı, birçok ülkede farklı şekilde tanımlanan varlık, yükümlülük, özkaynak, gelir ve gider kavramlarının benzer şekilde tanımlanmasını sağlamak ve böylece muhasebeleştirme ve ölçme esaslarında mevcut olan farklı kriterleri ortadan kaldırmaktır. Bu kapsamda "Kavramsal Çerçeve", farklı nitelikteki çok sayıda muhasebe modeli, sermaye ve sermayenin korunması kavramları açısından uygulanabilecek bir düzenleme niteliği taşımaktadır(Özerhan Y., Yanık S., TMS - TFRS , s:27).

Uluslararası finansal raporlama standartlarının getirdiği, "Kavramsal Çerçeve" kapsamında, işletmenin sahip ya da sahiplerinin işletmeyi kurarken veya işletmenin devamlılığında işletmeye yatırdıkları finansal sermayenin korunması ve devamlılığı konusu önem arz etmektedir. Fiziki açıdan faaliyette bulunabilme kabiliyeti veya işletmeye yatırılan para ve yatırılan satın alma gücü anlamına gelen sermayeyi ölçümleme kavramı, kârı daha doğru belirlemek için ulaşılması hedeflenen amacı saptar. Daha açık ifadeyle sermaye ile dönemsel kâr arasında bir bağlantı kurulması gerekmektedir. Söz

konusu bu kavram, kârın nasıl ölçüleceğini de belirler. Kavramsal Çerçeve kârın nasıl ölçüleceği ve işletmeye konulan sermayenin nasıl korunacağı, uygulamada iki şekilde karşımıza çıkmaktadır.

1.1. Sermayenin Nominal Olarak Korunması

“Sermayenin nominal olarak korunması” kavramı, işletmenin sahip ya da sahiplerinin finansal olarak, kuruluşta ya da dönemsel bazda işletmeye koymuş oldukları parasal sermayenin değer kaybetmeden korunması ve devamlılığını sağlamasını ifade etmektedir. Bu yaklaşımda nominal para birimi ile saptanmış olan dönem başı sermayesinin, dönem sonunda da nominal olarak, olduğu gibi korunması hedef alınmaktadır. Buna göre kâr, sermaye konması ve çekilmesi ile ilgili düzeltmeler yapıldıktan sonra, nominal olarak belirtilen dönem sonu sermayesi ile dönem başı özsermayesi arasındaki olumlu farktır (Akdoğan, 2004: 77-789).

VUK kapsamındaki geleneksel muhasebe sisteminde kâr; “işletmenin belli bir dönemdeki vergi kanunları uyarınca tahakkuk eden gelirlerinden yine vergi kanunları uyarınca tahakkuk eden giderlerinin indirilmesi sonucu hesaplanan pozitif tutar” olarak karşımıza çıkmaktadır. TFRS kapsamında kavramsal çerçevede, finansal sermayenin korunması kavramı ile ulaşılmak istenen amaç ise, işletmenin gelir tablosunda hesaplanan dönem kâr-zarar rakamından, fiktif tutarın ayıklanarak kâr ya da zararın en yalın haliyle görülebilmesidir. Ayıklanan bu kısım, sermaye koruma düzeltmesi olarak özkaynaklarda gözükebilir (TMS/TFRS Kavramsal Çerçeve, md:4, 62). Dolayısıyla TFRS, mali tablolarındaki bu kâr-zarar tutarının dönem sonu itibarıyla genel fiyat endekslerindeki değişim nedeniyle cari değerine dönüştürülmesini vurgulamaktadır. TFRS kavramsal çerçevede var olan bu maddeden hareketle geliştirilen formülasyona göre;

$$\text{Kârın Cari Değeri} = \text{Dönemsonu Özkaynak Toplamı} - \text{Dönembaşı Özkaynağın Dönemsonundaki Ulusal Fiyat Endeksiyle Düzeltilmiş Değeri}$$

Bu ifade ile; sermayenin nominal olarak korunması kapsamında işletmelerin kârlarında yapılan düzeltmelerle, kârın dönem sonundaki cari değeri hesaplanmış olacaktır.

1.2. Sermayenin Üretim Gücünün Korunması

“Sermayenin üretim gücünün korunması” yaklaşımı; fiziki sermayenin devamlılığı olarak addedilmekte ve kısaca işletmenin üretim kapasitesinin korunması olarak tanımlanabilmektedir. Sermayenin üretim gücünün korunması kavramı, cari maliyet esasının dikkate alınmasını gerektirmektedir (TMS/TFRS Kavramsal Çerçeve, md:4.61).

Bu yaklaşıma göre kâr; özkaynaklara ilave edilen ve çıkarılan tutarlar hariç olmak kaydıyla, net varlıkların dönem sonundaki fiziki üretim kapasitesi ile dönem başındaki fiziki üretim kapasitesi arasındaki olumlu fark olarak tanımlanmıştır (Özerhan Y. , Yanık S. , TMS - TFRS, s: 29). Daha açık bir ifadeyle; dönem sonunda net gelirlerden dönem sonundaki cari maliyetler toplamı çıkarılarak ancak cari kâr tespit edilebilir. TFRS kavramsal çerçevede var olan bu maddeden geliştirilen ifadeye göre ise;

$$\text{Kârın Cari Değeri} = \text{Net Gelirler(Hasılat)} - \text{Satışların Maliyetlerinin Cari Değerinin Toplamı (Yerine Koyma Maliyeti)}$$

2. Ekonomik Kâr ve Sermaye Maliyeti

Sermaye maliyeti kavramı, işletmelerde varlıkların elde edildiği kaynakların maliyetidir. Kaynaklar, borçlar ile özsermaye toplamından oluştuğuna göre, sermayenin maliyeti kavramında iki ayrı maliyet önümüze çıkmaktadır. Bunlardan ilki borçların maliyetidir ki, bu maliyeti hesaplamak oldukça kolaydır. Zaten bu maliyetler günümüz muhasebe sisteminde finansman gideri olarak kârdan düşülmektedir. Dolayısıyla burada özkaynakların maliyeti gün yüzüne çıkmaktadır. Özsermaye ile kaynak oluşturulması, hisse senedi ihraç edilmesi veya elde edilen kârların dağıtılmayarak şirkette tutulması ile yapılmaktadır (Yavuzarslan E. 2007: 13-23). Şirket sahipleri kaynaklarını şirkete yatırmak yerine, farklı alternatiflere de yatırabilirler. İşte bu nedenle şirketlerin özsermaye ile finansman yapabilmeleri için, ortaklarına minimum olarak benzer bir yatırımdan elde edecekleri getiriye sağlamaları gerekir. Söz konusu kazancı ortaklarına veremeyen şirketler, ortaklarına zarar ettirmiş olacaktırlar. Daha öz bir ifadeyle özsermaye maliyeti; ortak olarak işletmeye yatırım yapmanın bedeli, yatırımcıların en yakın başka bir alternatifi seçememelerinden kaçırılan fırsatın getirisi olarak tanımlanabilir. İşte şirket ortaklarının beklediği bu getiriye “özsermaye maliyeti” denmektedir(Karacabey A, 2001: 18).

“Özsermaye maliyeti kavramı” aslında bir fırsat maliyeti kavramı olup, hesaplanması subjektif yargılar içerir. Çünkü özsermaye maliyeti kavramı kişilerin yaptıkları yatırım karşılığında beklediği kazançtan oluşmaktadır. Beklentilerin kişiden kişiye değişmesinin yanı sıra, durumdan duruma da değişmesi söz konusudur. Bu yüzden bu değeri hesaplamak için aynı sektörde faaliyet gösteren rakip bir firmanın dönemsel kâr performansları temel alınabilir. Ancak yine unutulmamalıdır ki, aynı iş kolunda dahi olsa, işletmelerin uyguladıkları muhasebe politikalarındaki (amortisman yöntemleri farklılığı vb.) farklılıktan dolayı, hiçbir şirketin ürettiği sonuçlar, bir diğerine tam olarak

benzemeyecektir. Bu yüzden beklenen getiri, sektörün ortalama getirisi olarak da kabul edilebilir. Finans dünyasında özsermaye maliyetini bulmak ya da yatırımın getirisini kıyaslamak, ancak belirli koşulların kabul edilmesi halinde, bazı yöntemlerle mümkün olabilmektedir. Bu yöntemler (Yavuzarslan E. 2007: 13-23) :

- Finansal Varlıkları Fiyatlandırma Modeli (CAPM),
- İskonto Edilmiş Nakit Akışları Modeli,
- Tahvil Verimi Artı (+) Risk Primi Yaklaşımı'dır.

Günümüz finans piyasalarında tüm bu yöntemler sıkça kullanılmakla beraber, bu yöntemlerin hepsinde, yatırımın getirisinin hesaplanmasında, karşılaşılan en büyük sorun, yatırımda öngörülebilecek toplam risk payının veya risk priminin hesaplanmasıdır. Çünkü risk kavramı, sistematik ve sistematik olmayan risk olarak sınıflandırılmakta ve devlet politikalarından sektör yapılarına, şirketlerin yönetim riskinden şirket yapılarına kadar birçok faktörden etkilenmekte ve değişiklik göstermektedir(Yavuzarslan E. 2007: 13-23).

Sonuç olarak gelinen bu noktada muhasebe sistemi, yeknesaklıkla beraber karşılaştırılabilirlik gerektirdiğinden; ilgili ülkede tüm yatırımcılar için geçerli olan, risk taşımayan, tüm dünyada minimum getiri oranı olarak kabul edilen ve tüm yatırımlarla kıyaslanabilen, devlet iç borçlanma senedi (DİBS) faiz oranlarının, özsermaye maliyeti olarak kabul görmesi uygun olabilecektir.

3. Faiz, Amortisman, Vergi Öncesi Kâr (EBITDA)

İşletmeler hangi sektörde faaliyet gösterirse gösterebilir, her işletmenin bir dönemdeki tüm faaliyetleri iki ana başlık altında incelenebilir. Bunlardan ilki sürdürülen ana faaliyetleri, ikincisi ise bu ana faaliyetlerinden doğan yardımcı faaliyetleridir. Bu yardımcı faaliyetler bazen sektörel dalgalanmalar, bazen yönetsel hatalar gibi o işletmeye özel faaliyetlerdir. Her işletmede bu ana ve yardımcı faaliyetlerin doğurmuş olduğu gelir ve giderler söz konusudur. İşletmelerin esas sürdürülen faaliyetlerinden doğan gelir ve giderler dönem boyunca sürekli gün yüzüne çıkarken, yardımcı faaliyetlerinden doğan gelir ve giderler ise aralıklı olarak ortaya çıkarlar. Fakat bilindiği üzere günümüz muhasebe sisteminde, işletmelerin dönemsel faaliyet performansını gösteren gelir tablosunda, tüm bu faaliyetlerden doğan gelir ve giderler raporlanarak, işletmelerin dönemsel kâr - zarar tutarları ortaya çıkmaktadır. Ortaya çıkan bu kâr - zarar tutarları ise yöneticiler, kreditorler, yatırımcılar ve devlet gibi birçok işletme ilgilisi tarafından kullanılmaktadır.

Dünyada 1980'lerden sonra hızla yaygınlaşmaya başlayan EBITDA kavramı, şirketlerde dönemsel ve departmansal performans değerlendirilmede, şirket satın almalarında, şirket birleşmelerinde ve şirketlere yapılacak yatırımlarda, sıkça kullanılan EBITDA (Earnings Before Interest, Tax, Depreciation- Amortization) kavramı; faiz, amortisman, vergi öncesi kâr anlamıyla dilimizde karşılık bulmaktadır. Bu kavramın tüm dünyada kabul görmesinin en büyük sebeplerinden biri, ülkeler arasındaki vergilendirme politikalarından kaynaklanan farklılıkları ortadan kaldırarak, uluslararası bir değerlendirme ölçütü haline getirmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca şirketin gelecekte potansiyel olarak yaratabileceği nakitlerin ölçülmesinde en iyi göstergelerden biri olarak kullanılır (www.tmsk.org.tr). Çünkü şirket değerlendirilmede bu kavram faaliyetler açısından kârlılığı ayırır ve şirketin ana faaliyetlerinden doğan kârlılığı göstererek, yardımcı faaliyetlerinden doğan kârlılığı elimine eder.

Faiz, amortisman, vergi öncesi kâr tutarı hesaplanırken en basit haliyle kavramın ifadesi aşağıdaki gibidir:

$$\text{EBITDA} = (\text{Dönem Net Karı} + \text{Amortisman ve Yıpranma Giderleri} + \text{Finansman Giderleri} + \text{Ödenen Vergiler}) - (\text{Faiz Gelirleri})$$

Şirketin performansını değerlendirirken hesaplanan EBITDA ile ulaşılmak istenen amaç, şirketin esas sürdürülen faaliyetlerini göz önüne alarak değerlendirme yapmaktır. Örneğin, şayet işletme bir banka işletmesi değilse, faiz gelir-gideri o işletmenin ana ticari faaliyeti olamaz ve gerçek ticari kâr - zarar tutarını bulabilmek için, dönemsel kâr/zarar tutarından ayırt edilmelidir. Benzer şekilde amortisman giderleri de işletmelerden nakit çıkışı sağlamazken, her ne kadar kanunen kabul edilen bir gider niteliği taşısa da, özellikle imalat işletmelerinde çok yüksek tutarlara ulaşabilmekte ve kârı ciddi anlamda etkilemektedir. Dolayısıyla bu tutar da, işletmelerin sürdürülen ana faaliyetlerinden doğan gerçek ticari kârı bulurken, dönem kâr-zarar tutarından ayırt edilmelidir.

4. TFRS Kapsamında Kârın Cari Değerinin Ekonomik Kâr ve EBITDA Yöntemleriyle Reel Ticari Kâra Dönüştürülmesi

2000'li yılların başından itibaren başta Avrupa ülkeleri olmak üzere tüm dünyaya entegre edilmeye çalışılan UFRS (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları) ve UMS (Uluslararası Muhasebe Standartları), ülkemizde de her geçen gün daha yaygın uygulanmaya çalışılmaktadır. Bu bağlamda sermayenin korunabilirliği ve devamlılığı adına TFRS kapsamının kavramsal çerçevesinde iki yöntemle de hesaplanan kâr tutarına

literatürde, her ne kadar gerçek (reel) kâr denilse dahi; bu tutar aşağıdaki nedenlerden dolayı işletmelerin gerçek kâr tutarından çok uzaktır.

- Bilindiği üzere kâr, sermayenin bir fonksiyonu olup özkaynak toplamında gözükmektedir. İlk yöntemde dönembaşı özkaynak toplamına genel fiyat endeksi ile düzeltme yapılarak hesaplanan tutar, her ne kadar gerçek kâr olarak adlandırılrsa da, gelir tablosunda hesaplanmış bu kâr tutarı gerçek ticari kâr değil; vergi amaçlı hesaplanan mali kârın cari tutarıdır.

- İkinci yöntemde ise, dönemsonunda hesaplanan kâr rakamından fiktif tutarı ayıklamak için, maliyetlerin cari değerleri hesaplanmaktadır. Böyle bir işlemin sonucunda bulunan tutar ise, reel kâr değil, faaliyet kârının cari değeridir. Diğer bir ifadeyle; EBIT(Faiz ve Vergi Öncesi Kâr) tutarının cari değeridir, denebilir. Çok ciddi enflasyonist ekonomilerde ise bu durum daha farklı seyredecektir. Zira enflasyonist ekonomilerde böyle bir uygulamada gelirlerin bugünkü değerleri gözardı edilmektedir. Dolayısıyla tarihi gelirlerden cari maliyetlerin çıkarılması gibi bir durumla karşı karşıya kalınabilecektir. O zamanda, günümüz muhasebe sisteminde satışlardan elde edilen gelirler KDV tahakkukları için, aylık olarak kayıt edilmektedir. Faiz oranlarının geçerli olduğu ekonomilerde, dönem sonu itibariyle, aylık baz esas alınarak, elde edilen gelirlerin bugünkü değeri hesaplanabilir. Bundan dolayı burada reel kâr diye atfedilen kâr tutarı, reel (gerçek) kâr değil, bir nebze de olsa kârın cari değeridir.

- Şirket sahip ya da sahipleri yatırımlarını şirkete yapmak yerine, farklı alternatiflere de yapabilirler. Dolayısıyla, ortak olarak işletmeye yatırım yapmanın bir bedeli veya maliyeti vardır. Bu maliyete özsermaye maliyeti denilmektedir ve bu bir fırsat maliyeti olup, yatırımcıların en yakın başka bir alternatifi seçmemelerinden kaçırılan fırsatın getirisidir. Gerek VUK' da, gerekse TFRS kapsamında işletmelerin dönem kâr-zarar tutarları hesaplanırken, işletmeye koyulan sermayenin maliyeti göz ardı edilmektedir. Hem sermayenin korunabilmesi hem de devamlılığı için işletmeye yatırılan sermayenin bir nevi fırsat maliyetinin de toplam cari maliyetlere eklenerek gelirlerden düşülmesi gerekir.

- Son olarak, tüm sektörlerde faaliyet gösteren şirketlerin, faaliyetlerinden elde ettiği gelir ve giderler, genel olarak üçe ayrılabilir:

- a) Esas Sürdürülen Ticari Faaliyetlerinden Gelir ve Giderler,
- b) Yardımcı Faaliyetlerinden Doğan Gelir ve Giderler,
- c) Beklenmedik Olağandışı Faaliyetlerinden Doğan Gelir ve Giderler.

Günümüz muhasebe sisteminde; şirketin bir dönemdeki tüm bu faaliyetlerinden elde ettiği gelir ve giderleri makas aralığına alınarak dönem kâr-zarar tutarları hesaplanmaktadır. Dolayısıyla tüm faaliyetlerinin sonucunda hesaplanan kâr-zarar tutarı her ne kadar doğru olsa da; şirketlerin gerçek ticari faaliyetlerinin başarısını yani gerçek ticari kâr-zarar tutarını yansıtamamaktadır.

TFRS/TMS “Kavramsal Çerçeve” de, sermayenin korunabilmesi ve devamlılığı adına hesaplanan kâr rakamına, literatürlerde “ Reel (Gerçek) Kâr” denilse de; yukarıda sıralanan nedenlerden dolayı, bu kâr tutarı, çalışmada “Cari Kâr” olarak adlandırılmıştır. Çalışmada sonuç olarak gelinen bu noktada, “Kavramsal Çerçeve” kapsamında hesaplanan bu cari kâr tutarını “Reel Ticari Kâr-Zarar” tutarına dönüştürebilmek için, bir yandan risksiz minimum getiri oranı olarak finans piyasalarında kabul edilen devlet iç borçlanma senedi oranları, özsermaye maliyeti olarak hesaba katılmalı, bir yandan da mali kâr rakamlarından kurtulmak adına, işletmelerin esas sürdürülen faaliyetlerinden doğan kâr-zarar tutarları dikkate alınmalıdır. Daha da öz ifade edilecek olursa; şirketlerin satış kâr-zararlarının cari değeri üzerinden, EBITDA (FAVÖK) rakamları hesaplanarak, buradan elde edilen kâr-zarar tutarından da özsermaye maliyeti düşülmelidir.

Çalışma sonucunda gelinen bu noktada, şirketlerin bilanço ve gelir tablolarından alınacak rakamlarla, reel ticari kâr-zarar tutarını hesaplayabilmek için aşağıdaki formül önerilebilir:

$$\begin{aligned} & \text{HASILAT (NET SATIŞ GELİRLERİ)} \\ & - \\ & \text{(SATIŞLARIN MALİYETİNİN CARİ DEĞERİ (SAT.MALİYETİ X SEKTÖR ÜFE))} \\ \hline & = \text{SATIŞ KÂR/ZARARININ CARİ DEĞERİ} \\ & - \\ & \text{(ESAS FAALİYET GİDERLERİ)} \\ & + \\ & \text{ESAS FAALİYET GELİRLERİ} \\ \hline & = \text{FAALİYET KÂR/ZARARININ CARİ DEĞERİ} \\ & + \\ & \text{CARİ DÖNEM AMORTİSMAN GİDERLERİ} \\ & - \\ & \text{(ÖZSERMAYE MALİYETİ (ÖZKAYNAK TOPLAMI X YILLIK ORT. DİBS ORANI))} \\ \hline & = \text{REEL TİCARİ KÂR / ZARAR} \end{aligned}$$

5. Goodyear Lastikleri T.A.Ş. 2014 - 2015 Yılı Dönemsonu Karşılaştırmalı Mali Tabloları Üzerine Bir Uygulama

Çalışma kapsamında yapılan uygulamada Goodyear Lastikleri T.A.Ş.' ne ait, 2014-2015 yılı karşılaştırmalı bilanço ve gelir tablosu gerekli dipnotları ile incelenmiş ve bu mali tablolardaki bilgilerden hareketle şirketin her iki döneminin de gerçek ticari kâr/zarar tutarları hesaplanmaya çalışılmıştır. Bu uygulamada sermayenin korunabilirliği adına gerçek ticari kâr-zarar tutarının hesaplanabilmesi için getirilen öneri kapsamında, mali tablolardan işleme alınacak hesaplar kırmızı ile boyanmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu'na ait raporlardan alınan yıllık ortalama verilere göre yaklaşık oranlar;

- 2014 Yılı İmalat ve Sanayi Sektörü Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)	: % 11,43
- 2014 Yılı Ortalama Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS)	: % 9,21
- 2015 Yılı İmalat ve Sanayi Sektörü Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)	: % 5,96
- 2015 Yılı Ortalama Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS)	: % 11,2

(Alıntı: www.tuik.gov.tr)

GOODYEAR LASTİKLERİ T.A.Ş. 31 ARALIK 2015 TARİHİ İTİBARIYLA FİNANSAL DURUM TABLOSU

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL) olarak ifade edilmiştir).

VARLIKLAR	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014
<u>Dönen varlıklar</u>		
Nakit ve nakit benzerleri	118.633.253	38.052.066
Ticari alacaklar	235.987.209	161.341.872
- İlişkili taraflardan ticari alacaklar	138.788.791	106.667.959
- İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar	97.198.418	54.673.913
Stoklar	167.698.654	155.326.671
Peşin ödenmiş giderler	12.670.576	15.536.575
Diğer dönen varlıklar	44.105.499	35.383.141
TOPLAM DÖNEN VARLIKLAR	579.095.191	405.640.325
<u>Duran varlıklar</u>		
Diğer alacaklar	1.413.766	1.387.322
- İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar	1.413.766	1.387.322
Finansal yatırımlar	5.000	5.000
Maddi duran varlıklar	211.798.498	184.100.007
Peşin ödenmiş giderler	748.746	1.410.105
Diğer duran varlıklar	18.802.567	15.732.445
TOPLAM DURAN VARLIKLAR	232.768.577	202.634.878
TOPLAM VARLIKLAR	811.863.768	608.275.203

(Alıntı: www.kap.gov.tr)

GOODYEAR LASTİKLERİ T.A.Ş.
31 ARALIK 2015 TARİHİ İTİBARIYLA FİNANSAL DURUM TABLOSU(DEVAM)

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL) olarak ifade edilmiştir).

KAYNAKLAR	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014
Kısa vadeli yükümlülükler		
Kısa vadeli borçlanmalar	1.459.251	506.736
Ticari borçlar	280.256.794	147.061.892
- İlişkili taraflara ticari borçlar	76.373.295	22.486.054
- İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar	203.883.499	124.575.838
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	7.336.653	6.165.570
Diğer borçlar	7.254.908	6.062.994
- İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar	7.254.908	6.062.994
Kısa vadeli karşılıklar	8.054.510	8.154.727
-Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar	6.731.116	6.884.248
-Diğer kısa vadeli karşılıklar	1.323.394	1.270.479
Dönem karı vergi yükümlülüğü	1.248.030	515.106
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	5.711.559	1.820.777
TOPLAM KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	311.321.705	170.287.802
Uzun vadeli yükümlülükler		
Uzun vadeli borçlanmalar	1.414.816	528.982
Diğer borçlar	179.370	131.664
Uzun vadeli karşılıklar	22.370.439	21.513.063
-Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar	22.370.439	21.513.063
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	1.206.591	2.796.965
TOPLAM UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	25.171.216	24.970.674
Özkaynaklar		
Ödenmiş sermaye	11.917.664	11.917.664
Sermaye düzeltme farkları	84.110.724	84.110.724
Pay ihraç primi	3.686	3.686
Kar ve zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler veya giderler	--	--
Kar ve zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler veya giderler	--	--
Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	2.222.503	2.222.503
Geçmiş yıllar karları	304.705.517	267.450.917
Net dönem karı	72.410.753	47.311.233
TOPLAM ÖZKAYNAKLAR	475.370.847	413.016.727
TOPLAM KAYNAKLAR	811.863.768	608.275.203

(Alıntı: www.kap.gov.tr)

GOODYEAR LASTİKLERİ T.A.Ş.
31 ARALIK 2015 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT
KÂR VEYA ZARAR VE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL) olarak ifade edilmiştir).

	2015	2014
KÂR VEYA ZARAR KISMI		
Hasılat	1.285.114.420	1.138.235.392
Satışların maliyeti (-)	<u>(1.102.696.698)</u>	<u>(965.666.408)</u>
BRÜT KÂR	182.417.722	172.568.984
Genel yönetim giderleri(-)	(42.747.891)	(37.736.467)
Pazarlama giderleri (-)	(84.843.834)	(78.723.888)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	39.045.910	16.114.884
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)	<u>(9.274.634)</u>	<u>(10.741.812)</u>
ESAS FAALİYET KÂRI	84.597.273	61.481.701
Yatırım faaliyetlerinden gelirler	4.001.144	265.168
Yatırım faaliyetlerinden giderler (-)	<u>(1.958.442)</u>	<u>(972.217)</u>
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KÂRI	86.639.975	60.774.652
Finansman gelirleri	23.252.624	8.799.401
Finansman giderleri (-)	<u>(19.496.510)</u>	<u>(9.484.031)</u>
VERGİ ÖNCESİ KAR	90.396.089	60.090.022
Vergi gideri	(17.985.336)	(12.778.789)
Dönem vergi gideri	(19.427.287)	(14.162.919)
Ertelenmiş vergi geliri	<u>1.441.951</u>	<u>1.384.130</u>
DÖNEM KÂRI	72.410.753	47.311.233
DİĞER KAPSAMLI GELİRLER		
Kâr veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar		
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları/kayıpları	(742.116)	(166.324)
Diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler	148.423	33.265
- Ertelenmiş vergi gideri	<u>148.423</u>	<u>33.265</u>
DİĞER KAPSAMLI GELİR	(593.693)	(133.059)
TOPLAM KAPSAMLI GELİR	71.817.060	47.178.174
Adi ve Sulandırılmış Pay Başına Kazanç (TL)	6,08	3,97

(Alıntı: www.kap.gov.tr)

GOODYEAR LASTİKLERİ T.A.Ş.

31 ARALIK 2015 TARİHİ İTİBARIYLA FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL) olarak ifade edilmiştir).

11. MADDİ DURAN VARLIKLAR

	Arazi	Yerüstüdüzenleri	Binalar	Makine ve Ekip.	Demirbaşlar	Taşıtlar	Özel Mal.	Yap. Ol.Yatırımlar	Toplam
31 Aralık 2014									
Maliyet	1.873.285	35.578.844	122.997.895	576.922.217	34.363.093	319.983	258.244	9.925.879	782.239.440
Birikmiş amortisman	--	(33.238.364)	(87.961.183)	(447.209.702)	(29.156.646)	(315.294)	(258.244)	--	(598.139.433)
Net defter değeri	1.873.285	2.340.480	35.036.712	129.712.515	5.206.447	4.689	--	9.925.879	184.100.007
31 Aralık 2015									
Açılış net defter değeri	1.873.285	2.340.480	35.036.712	129.712.515	5.206.447	4.689	--	9.925.879	184.100.007
Girişler								60.249.708	60.249.708
Transferler	--	1.888.997	3.431.722	33.054.989	4.502.827	5.021	--	(42.883.556)	--
Çıkışlar	--	(65.744)	(4.135.224)	(39.597.603)	(17.316)	(18.178)	--	--	(43.834.066)
Cari dönem amortismanı	--	(144.755)	(2.188.934)	(24.632.810)	(1.820.114)	(2.165)	--	--	(28.788.778)
Birikmiş amortismanlardan çıkışlar	--	65.694	1.763.616	38.207.438	16.700	18.178	--	--	40.071.627
Kapanış net defter değeri	1.873.285	4.084.672	33.907.892	136.744.529	7.888.544	7.545	--	27.292.031	211.798.498
31 Aralık 2015									
Maliyet	1.873.285	37.402.097	122.294.393	570.379.603	38.848.604	306.826	258.244	27.292.031	798.655.083
Birikmiş amortisman	--	(33.317.425)	(88.386.501)	(433.635.074)	(30.960.060)	(299.281)	(258.244)	--	(586.856.585)
Net defter değeri	1.873.285	4.084.672	33.907.893	136.744.529	7.888.544	7.545	--	27.292.031	211.798.498
31 Aralık 2014									
Açılış net defter değeri	1.873.285	1.103.781	35.499.719	120.141.462	5.702.605	948	--	4.645.320	168.967.120
Girişler	--	--	--	--	--	--	--	42.248.687	42.248.687
Transferler	--	1.336.441	2.019.767	32.518.179	1.089.028	4.711	--	(36.968.126)	--
Çıkışlar	--	(11.611.913)	(9.030.939)	(111.247.269)	(2.956.591)	(184.553)	--	--	(135.031.265)
Cari dönem amortismanı	--	(99.720)	(2.155.826)	(22.113.459)	(1.554.051)	(970)	--	--	(25.924.026)
Birikmiş amortismanlardan çıkışlar	11.611.890	8.703.991	110.413.601	2.925.456	184.553		--	--	133.839.491
Kapanış net defter değeri	1.873.285	2.340.480	35.036.712	129.712.515	5.206.447	4.689	--	9.925.879	184.100.007

(Alıntı:www.kap.gov.tr)

Mali tablolardan alınan bu tutarlardan hareketle Goodyear Lastikleri T.A.Ş.' nin 2014 yılı Reel Ticari Kârı

HASILAT	1.138.235.392
(-)	
(SAT.MALİYETİ X 2014 İMALAT SEK. ÜFE)=(965.666.408 X 1,1143)	(1.076.042.078,43)
= SATIŞ KÂR/ZARARININ CARİ DEĞERİ	62.193.313,57
(-)	
(ESAS FAALİYET GİDERLERİ)	(127.202.167)
(+)	
ESAS FAALİYET GELİRLERİ	16.114.884
= FAALİYET KÂR/ZARARININ CARİ DEĞERİ	- 48.893.969,43
(+)	
CARİ AMORTİSMAN GİDERLERİ	25.924.026
(-)	
ÖZSERMAYE TOP. X 2014 DİBS ORANI (365.705.494 X 0,0921)	(33.681.475,99)
<hr/>	
= REEL TİCARİ KÂR / ZARAR	- 56.651.419,42

Mali tablolardan alınan bu tutarlardan hareketle Goodyear Lastikleri T.A.Ş.' nin 2015 yılı reel ticari kârı :

HASILAT	1.285.114.420
(-)	
(SAT.MALİYETİ X 2014 İMALAT SEK. ÜFE)=(1.102.696.698X 1,0596)	(1.168.417.421,2)
= SATIŞ KÂR/ZARARININ CARİ DEĞERİ	116.696.998,8
(-)	
(ESAS FAALİYET GİDERLERİ)	(136.866.359)
(+)	
ESAS FAALİYET GELİRLERİ	39.045.910
= FAALİYET KÂR/ZARARININ CARİ DEĞERİ	18.876.549,8
(+)	
CARİ AMORTİSMAN GİDERLERİ	28.788.778
(-)	
ÖZSERMAYE TOP. X 2015 DİBS ORANI ORT. (402.960.094 X 0,112)	(45.131.530,528)
<hr/>	
= REEL TİCARİ KÂR / ZARAR	2.533.797,272

Yapılan uygulamadan hareketle; şirket 2014 yılında yaklaşık 1 milyar TL satış gelirin e sahipken, o dönem ülke ekonomisinde imalat sektöründeki üretici fiyat endeksinin yüksekliğinden dolayı, satılan malın yerine konulabilmesi adına, maliyetlerin cari değerleri yüksek çıkmıştır. Cari maliyet değerinin yüksekliği, brüt satış kârlılığını % 15'ten % 5'lere kadar düşürmüştür. Şirketin 2014 yılı UFRS kapsamındaki gelir tablosunda her ne kadar ana faaliyetlerinden doğan faaliyet kârı yaklaşık 60 milyon TL gözükse de, "Kavramsal Çerçeve" kapsamındaki cari maliyetler dikkate alındığında, şirketin esas faaliyet kârı, zarara dönüşmekte ve bu zararın tutarı yaklaşık olarak 48 milyon TL olarak karşımıza çıkmaktadır. Ortaya çıkan bu rakama, kanunen gider olarak kabul edilip, şirketten nakit çıkışı sağlamayan cari dönem amortisman giderleri toplamı ilave edilerek şirketin gerçek ticari kâr-zarar tutarını gösteren EBITDA (FAVÖK) tutarına ulaşılmıştır. Ulaşılan bu ticari kâr-zarar tutarının cari değerini tespit edebilmek için ise, elde edilen bu kâr-zarara minimum özsermaye maliyeti de eklenerek, şirketin 2014 yılı mali kârı 47 milyon TL gözükürken; şirketin bu kâr tutarı reel ticari zarara dönüşerek, yaklaşık 56 milyon TL olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şirket, 2015 yılında satış gelirlerini 2014 yılına nazaran yaklaşık % 9 arttırmış, fakat 2015 yılında üretici fiyat endekslerinin genel düzeyindeki düşüşten dolayı, satışların maliyetlerinin cari değerleri bir önceki yıla göre, tarihi maliyetlerden daha az değişiklik göstermiş ve şirketin ana faaliyetlerinden doğan kâr, beyan edilene göre düşüş gösterse de, zarara dönüşmemiştir. 2015 yılında, bir önceki yıla göre, şirkete yatırılan öz sermayenin risksiz minimum getiri oranı olarak kabul edilen DİBS oranlarındaki % 2'lik artış, maliyeti yaklaşık 8 milyon TL arttırmış, bu durum da şirketin reel ticari kârını aynı tutarda azaltmıştır.

UFRS sistemi çerçevesinde hazırlanan gelir tablosunda; şirket 2014 yılında yaklaşık 42 Milyon TL, 2015 yılında ise yaklaşık 72 Milyon TL kâr açıklayarak, bu tutarları kamuyu aydınlatma platformunda yayınlamıştır. Şirketlerin daha açık görüntülenebilmesi adına getirilen UFRS sistemi ile bu kapsamda sermayenin korunabilirliği ve şirketin devamlılığı için yapılan bu çalışma doğrultusunda ulaşılan bu noktada; 2014 yılında şirket her ne kadar yaklaşık 42 Milyon TL kâr yapmış gözükse de; şirketin ana faaliyetlerinden (lastik üretim - satımı) elde ettiği reel ticari zararın cari değeri yaklaşık 56 Milyon TL'dir. Benzer şekilde, 2015 yılında şirket her ne kadar yaklaşık 72 Milyon TL kâr açıklasa da; şirketin 2015 yılında reel ticari kârı yaklaşık olarak 2,5 Milyon TL'ye düşmektedir.

Bir işletmenin dönemsel başarı performansını gösteren dönem kâr-zarar tutarları, işletmelerin dönemsel performanslarını değerlemede kullanılan en önemli ölçütlerdir. Yukarıda yapılan uygulamada da ulaşılmak istenen amaç, şirketin ana iş kolunda ya da esas faaliyetlerinden elde ettiği reel ticari kâr-zarar tutarlarına ulaşarak, şirketin dönemsel performansını daha doğru değerlendirebilmektir. Bilindiği üzere, Goodyear T.A.Ş., lastik sektöründe faaliyet gösteren ve esas işi lastik üretip satmak olan bir firmadır. Dolayısıyla şirketin esas ticari faaliyet konusu lastik üretip satmak olup, gerçek ticari kâr-zararı da bu faaliyetlerin sonucunda ortaya çıkmakta ve şirketin dönemsel gerçek performansı ancak bu oluşan reel ticari kâr-zarar tutarıyla değerlendirilmelidir.

Sonuç ve Öneriler

Şirketlerin dönem sonu itibarıyla kâr-zarar matrahlarını etkileyen birçok faaliyetin getirisi ve götürüsü bulunmakta, bu faaliyetler sonucu şirketlerin dönemsel performansını gösteren kâr-zarar tutarları şekillenmektedir. Şirketlerin finansal durumlarını daha açık gösterebilmeyi ve böylelikle hem yatırımcıları hem de tüm işletme ilgililerini daha doğru aydınlatılabilmeyi hedefleyen UMS-UFRS bağlamındaki muhasebe sisteminin, günümüze taşıdığı kapsamlı gelir tablosunun (faaliyet durum tablosu) amaçlarından biri; şirketlerin bu faaliyetlerini esas ve yardımcı faaliyetler olarak sınıflandırıp, şirketleri daha etkin değerlendirebilmektir.

Lakin UFRS “Kavramsal Çerçeve” de, şirketlerin sermayelerinin korunabilmesi ve devamlılığı adına, kâr-zarar hesaplamasında, maliyetlerin cari değerlerinin tespiti de, sermayenin korunabilmesi için tek başına yeterli değildir. Çünkü şirketlerin faaliyet gösterdiği piyasalar devamlı büyümektedir. Bu durum şirketi, büyüyen pazardan pay alabilme yarışına sokmaktadır. Şayet şirket bir dönemde pazarın büyüme oranından daha az bir kâr oranına sahipse, her ne kadar kâr etmiş olsa bile; büyüyen pazar içinde o şirket küçülüyor ve zamanla yok oluyor demektir. Dolayısıyla şirketin kendini büyütmesi bir yana, o pazarda stabil kalabilmesi için bile, minimum o ekonomideki büyüme oranı kadar dönem sonu özkaynak toplamı büyümüş olmalıdır. Ancak bu büyüme oranının üzerindeki kârlılık oranı, şirketlerde gerçek ticari kâr sayılmalıdır. Bu da öz sermayenin korunması kavramını karşımıza çıkarmaktadır. Bu çalışmada, geleneksel muhasebe sistemiyle hesaplanan brüt satış kâr-zarar tutarlarının öncelikle UFRS kapsamında cari değerleri hesaplanmış, daha sonra hesaplanan bu tutardan esas faaliyet giderleri düşülerek, faaliyet kâr-zararının cari değeri bulunmuştur. Bir sonraki aşamada ise, faaliyet kâr-zararının cari değerine ilgili dönemin amortisman giderleri ilave edilmiş ve özsermayenin maliyeti de

bu tutardan düşölerek, Şirketin ana faaliyetlerinden elde ettiği kârın cari değeri tespit edilmiştir. Buradaki amaç, kâr-zarar tutarını en yalın haliyle hesaplayarak, sermayenin ve Şirketlerin daha optimum korunabilmesini sağlamaktır. Sonuç olarak; büyüyen ekonomilerde ve piyasalarda sermayenin ya da Şirketin korunabilmesi için, mutlaka kârın cari değeri hesaplandıktan sonra bu tutara özsermaye maliyetini de eklemek gerekir. Getirilen bu öneri, sadece gelişen ve büyüyen ekonomilerde değil, daralan enflasyonist ekonomilerde de önem arz etmektedir.

Her ne kadar VUK' un yükümlölükleri doğrultusunda Őekillenen günümüz muhasebe sistemi; devlet, kreditorler ve bağımsız denetçiler gibi birçok işletme dıŐı ilgililere hizmet etse de, her geçen gün bize entegre edilmeye çalışılan UMS/UFRS sistemiyle Şirketlerin ekonomik performanslarının doğru tespiti; bir yandan yöneticileri Şirketin geleceğini planlamada doğru yönlendirecek, diğer yandan yatırımcılar Şirketleri daha iyi analiz edip doğru yatırım kararları alabilecek veya kreditorler Şirketlere daha optimum finansman imkanları sunabileceklerdir. Bir başka açıdan ise, reel ticari kâr- zarar rakamlarının doğru tespitiyle, Şirketlerin dönemsel performansı daha doğru değerlenerek piyasa değerleri daha optimum hesaplanacak, ve böylece Őirketlerimiz uluslararası sermaye piyasalarında gerçek değerlerine kavuŐacaklardır.

Kaynaklar

- Alkan İ, Demirelli E.(2007), *Türkiye' de Kullanılan Bazı Şirket Değerleme Yöntemleri ve Bir Uygulama*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi C:9/2
- Bilir H, Kulalı İ. (2014) *İŞletme Değeri ve Öz kaynak Çarpanlarının Karşılaştırmalı Analizi*, UŐak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi S:7/1, 38-64
- Demir Y, ÇoŐkun D. (2009), *Finansal Bilgi Sisteminin İŞletmelerin Yönetim Fonksiyonu Üzerine Etkisi:Aydın İli Örneği*, UŐak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi S:/2, 1-21
- Duman H, Özpeynirci R, Bezirci M.(2005), *Bilgi Çağının DeĐiŐtirdiĐi 21. Yüzyılın Rekabet AnlayıŐına Bağlı Olarak Geleneksel Muhasebeden Stratejik Muhasebeye*, Selçuk Üniversitesi Karaman İİBF Dergisi S:2/5
- Erem İ, Akyüz Y, (2014) *Piyasa Katma Değerini Açıklamada Ekonomik Katma Değerin Geleneksel Performans Ölçütleri KarŐısındaki Durumunun İncelenmesi*, SDÜ. İİBF Dergisi, C:19/3 371-385
- Ertuğrul M, (2009), *Finansal Performans Ölçümünde DönüŐümlerin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi*, Anadolu Üniversitesi sosyal Bilimler Dergisi, C:9/1 19-46

- Ertuğrul M, (2008), *Değer-Fiyat Ayrımı ve İşletme Değeri:Kuramsal Bir Bakış*, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, C:3/2 143-154
- Fındık H, (2013) *Finansal Performansın Değer Odaklı Ölçülmesi:Ekonomik Katma Değer Yaklaşımı*, Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi S:8
- Hacırüstemoğlu R, Şakrak M, Demir V, (2004), *Etkin Performans Ölçüm Aracı EVA*, Mali Çözüm Dergisi S :59
- Gündüz L, *Finansal Yönetim Ders Notları*, Beykent Üniversitesi, ozgur.beykent.edu.tr/~lokman/iyl_week11.pdf
- Karacabey A, (2001), *Gelişen Piyasalarda Özsermaye Maliyetinin Tahmini: Türkiye Örneği*, İktisat, İşletme ve Finans Dergisi,
- Özerhan Y. , Yanık S. , *TMS - TFRS* , TÜRMOB Yayınları 2012
- Topal Y, (2008), *Ekonomik Katma Değer ve Pazar Katma Değer Arasındaki İlişki İMKB İmalat İşletmelerinden Örnek*, SDÜ.İİBF Dergisi, C13/2 249-261
- Tüm K, (2014), *Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Muhasebeye Yansımaları:Sürdürülebilirlik Muhasebesi*, Akademik Yaklaşımlar Dergisi, C:5/1
- Ünlü U, Saygın O. (2014) *Arındırılmış Ekonomik Katma Değer Yöntemiyle Performans Ölçümü:Turizm Sektörü Uygulaması*, Muhasebe Finansman Dergisi S: Temmuz
- Yılmaz T, Bastı E. (2013), *İmalat Sanayi Şirketlerinin Ekonomik Katma Değer ve Piyasa Katma Değerine Dayalı Performans Analizi: İMKB Örneği*, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi S:21

İnternet Kaynakları

<http://www.tmsk.org.tr/>

<http://www.kap.gov.tr/>

http://www.kgk.gov.tr/content_detail-345-1055-tms-tfrs-2015-seti.html